

POSUDEK OPONENTA HABILITAČNÍ PRÁCE

Masarykova univerzita

Uchazeč

Habilitační práce

Oponent

**Pracoviště opONENTA,
institute**

Mgr. Kateřina LOJDOVÁ, Ph.D.

Společenství ve škole: Mikrosociální aspekty školního vzdělávání optikou pregraduální přípravy učitelů

doc. Mgr. Světlana HANUŠOVÁ, Ph.D.

katedra anglického jazyka a literatury, Pedagogická fakulta Masarykovy univerzity

Text posudku¹

Aktuálnost námětu

Kateřina Lojdová zvolila téma své habilitační práce v návaznosti na své pedagogické působení na PdF MU. Volba je velmi logická, promyšlená a dobře zdůvodněná. Zkoumání mikrosociálních aspektů školního vzdělávání z perspektivy studentů učitelství považují za vysoce relevantní nejen v českém kontextu.

Přístup k řešení a zasazení problematiky do odborného (vč. mezinárodního) kontextu

Habilitační spis se skládá ze souboru šesti již publikovaných prací opatřených komentářem. Komentář je velmi přehledně strukturovaný, poskytuje celkový vhled do výzkumné práce autorky a vodítka pro porozumění jednotlivým publikovaným textům. Obsahuje též odkazy na další relevantní práce autorky (celkem 32 textů).

K. Lojdová důsledně provazuje svůj výzkum se svou činností pedagogickou. Právě z té vychází při volbě výzkumných témat a metod a vyhledávání respondentů a své výzkumné výsledky využívá následně k jejímu obohacení. Publikované práce, které předkládá k habilitačnímu řízení, i průvodní text svědčí o sečtělosti autorky, o jejím přehledu i určitém nadhledu. Obeznačenost s výzkumy jiných autorů domácích i zahraničních se zdá být zcela samozřejmou součástí práce autorky ve všech fázích její i vědeckopedagogické práce. V poslední době se jí daří uplatňovat své výsledky v zahraničních databázovaných časopisech

¹ V textu posudku se lze zaměřit například na tyto oblasti: aktuálnost tématu, přístup k řešení, použitá metodologie, kvalita a správnost dosažených výsledků, původnost dosažených výsledků, uplatnitelnost výsledků pro rozvoj oboru a další bádání, uplatnitelnost výsledků v praxi, formální úprava a jazyková úroveň práce, připomínky k habilitační práci uchazeče.

(kromě již vydaného textu v časopise *Learning, Culture and Social Interaction*, byly přijaty k publikaci další dva texty).

Použitá metodologie

V publikovaných textech autorka využívá celou škálu metod sběru a analýzy dat, které podrobně popisuje v průvodním textu. Kromě smíšeného výzkumného designu uplatněného v rámci publikací spadajících pod projekty GAČR pracuje zejména s kvalitativní metodologií. Mezi metodami analýzy dat, které ve svém výzkumu využila, nalezneme kromě induktivního i deduktivního kódování také tematickou narativní analýzu, diskurzivní analýzu a analýzu interpretativně fenomenologickou.

Kvalita, správnost a původnost dosažených výsledků

Texty, které Kateřina Lojdová předložila k habilitačnímu řízení, svědčí o tom, že jejich autorka je vědkyní velmi tvořivou, která vyhledává témata, jež si aktuálně zaslouží pozornost výzkumu a mají potenciál obohatit přípravné vzdělávání učitelů. Tvořivost je zřejmě i pedagogickou předností autorky, která se projevuje už tím, jak zadává svým studentům originální seminární práce, které následně podrobuje kvalitativní analýze.

Ze šesti publikací, které tvoří předložený soubor, je pět textů (dva v angličtině a tři v češtině, z toho jeden připravený ve spoluautorství s J. Lukasem) publikováno v návaznosti na grantové projekty GAČR. Publikace představují parciální výsledky založené na kvalitativním zkoumání mikrosociálních aspektů školního vzdělávání, které zahrnují socializaci studentky učitelství do diskurzivní komunity školní třídy během pedagogické praxe, žákovskou nonkonformitu a žákovskou rezistenci, skryté kurikulum a donucovací moc studentů učitelství. Je zřejmé, že se K. Lojdová nespokojuje s povrchním či schematickým pohledem na školní vzdělávání, ale hledá souvislosti a hlubší příčiny jevů a nepodceňuje význam vztahů, které podmiňují dynamiku dění ve školní třídě. Lze říci, že při vyhledávání výzkumných témat i jejich zpracování postupuje s lehkostí, která je vlastní expertům.

V souboru je zařazen jeden anglicky psaný text, který se žánrově poněkud vymyká a který není výstupem konkrétního výzkumu. Autorka ho označuje jako teoretickou studii, já bych ho vnímala spíše jako diskuzní příspěvek ke stavu (nejen) univerzitního vzdělávání v současné době, v textu označované jako neoliberální. Jedná se o velmi zdařilý pokus o analyticko-syntetický pohled na současné trendy ve vzdělávání. Autorka osvědčuje sečtělost, schopnost kritického hodnocení prostudovaných zdrojů a nadhled. I když vnímám současnou situaci jako komplikovanější než jen jako střet neoliberálního a kriticky pedagogického pojetí, oceňuji

argumentaci autorky. Za chvályhodné považuji už i samotné rozhodnutí věnovat se přípravě textu, který nepatří k dnes favorizovaným žánrům, i když jeho přínos k reflexi současného stavu vzdělávání je nesporný.

Uplatnitelnost výsledků pro rozvoj oboru a další bádání, uplatnitelnost výsledků v praxi

Výzkumné výsledky prezentované v jednotlivých textech jsou nepochybně přínosné pro rozvoj oboru pedagogika a jsou inspirativní pro další výzkumníky.

Uplatnitelnost výsledků v praxi, konkrétně v pregraduální přípravě učitelů, je jednou z předností práce Kateřiny Lojdové. Tuto uplatnitelnost zvyšuje mimo jiné i čtivost textů, které nejsou zatíženy někdy tak oblíbeným „vědeckým“ žargonem, který čtenáře z řad studentů učitelství snadno odradí. Autorka ve svých textech doporučuje vzdělávání učitelů založené na výzkumu, o které sama usiluje a pro něž si svou výzkumnou prací vytváří předpoklady.

Formální úprava a jazyková úroveň práce

Práce je psána kultivovaným odborným jazykem, což lze říci o české i anglické verzi. Kvalitu průvodního textu v češtině bohužel snižují překlepy a jazykové chyby. Anglická verze obsahuje seznam literatury, který je totožný s českou verzí, jeví se tedy v rámci textu jako redundantní (navíc nejsou přeloženy do angličtiny ani české názvy ani ty prvky, které by v anglické verzi přeloženy být měly, např. zkratka pro stranu - s.).

Dotazy oponenta k obhajobě habilitační práce (počet dotazů dle zvážení oponenta)

1. S jakými problémy se setkáváte při zprostředkování výsledků své vědecké práce studentům ve výuce?
2. Co podle Vašeho názoru nejvíce brání většímu rozšíření přístupu zaměřeného na žáka v českých školách?

Závěr

Habilitační práce Mgr. Kateřiny LOJDOVÉ, Ph.D., „Společenství ve škole: Mikrosociální aspekty školního vzdělávání optikou pregraduální přípravy učitelů“ **splňuje** požadavky standardně kladené na habilitační práce v oboru Pedagogika.

Brno dne 7. 1. 2020

.....
podpis